

2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛЧИЛГЭЭ, АРГА ХЭМЖЭЭ (ХӨТӨЛБӨР)

НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн хүрээнд дараах үйлчилгээ, арга хэмжээг хөдөлмөрийн насны хүн ам, зорилтот бүлэгт зориулан тухайн иргэний хэрэгцээнд үндэслэн сонгон хэрэгжүүлнэ. Үйлчилгээ, арга хэмжээг “Үйлчлүүлэгчид суурилсан хөдөлмөр эрхлэлтийн үйлчилгээний ерөнхий зарчим, дараалал, зураглал”-ын дагуу ажиллана.

Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага нь тухайн орон нутгийн хөдөлмөрийн зах зээлийн онцлог, хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх, ажилгүйдэл болон ядуурлыг бууруулах чиглэлтэй уялдуулан (заавал, сонголтоор, ялгаатай) хэрэгжүүлнэ.

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйлчилгээ, арга хэмжээ (хөтөлбөр)-нүүд дараах байдалтай байна.

ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРЧИМ, УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Үйлчилгээ, арга хэмжээг удирдлага арга зүйгээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, нэгдсэн зохицуулалтаар Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, зохион байгуулалтаар холбогдох байгууллагууд хангаж ажиллана.

Хэрэгжүүлэх нэгдсэн удирдамж болон холбогдох үйл ажиллагааны зардлын жишиг хэмжээг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд батална. Удирдамжид нэр томъёо, ойлголт тодорхойлолт, үйлчилгээ, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зарчим, дараалал, арга хэмжээний нарийвчилсан зохион байгуулалт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, тайлагналт, хамрагдах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад тавигдах шалгуур, үзүүлэлтийг тодорхойлж, арга хэмжээний үйл явц, үе шат, үр дүн, оролцогч талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага болон бусад шаардлагатай зохицуулалтуудыг тусгасан байна.

НЭГ. ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ гэж Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуульд заасан болон Засгийн газар болон Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлөөр тодорхойлсон үйлчилгээ байна. Үүнд:

1.1. Ажил, мэргэжлийн чиг баримжаа олгох, зөвлөгөө өгөх үйлчилгээ

Тодорхой ажил, мэргэжил, ажлын байрны талаарх мэдээ, мэдээллийг иргэдэд хүргэх, ажил, мэргэжлээ сонгох болон хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ, арга хэмжээнд хамрагдах нөхцөлийн талаар зөвлөгөө өгөх, хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах үйлчилгээ үзүүлнэ.

1.2. Ажилд зуучлах үйлчилгээ

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллага, хөдөлмөрийн бирж нь бүртгэсэн ажил хайгч болон ажилгүйдэлд өртөж болзошгүй иргэнийг ажил олгогчийн эрэлт хэрэгцээг үндэслэн ажилд зуучлах үйлчилгээ үзүүлнэ. Ажилд зуучлах үйлчилгээ дараах үе шаттай байна.

1.2.1. Хөдөлмөр эрхлэх чадварын үнэлгээ (Profiling);

1.2.2. Өмнөх мэдлэг, ур чадварын үнэлгээ¹ (Recognition of Prior Learning-RPL);

1.2.3. Хөдөлмөр эрхлэх хувийн төлөвлөгөө боловсруулах.

1.3. Хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах үйлчилгээ

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллага, хөдөлмөрийн бирж нь иргэд, бүртгэсэн ажил хайгч болон ажилгүйдэлд өртөж болзошгүй иргэнд хөдөлмөрийн зах зээлийн мэдээллээр хангах үйлчилгээ үзүүлнэ. Хөдөлмөрийн зах зээлийн тухай мэдээллээр хангахад дараах арга хэрэгсэл ашиглана:

1.3.2. Ганцаарчилсан байдлаар хандах үед мэдээллээр хангах;

1.3.3. Нийтийг хамарсан арга хэмжээний үеэр мэдээлэл өгөх;

1.3.4. Хэвлэл, мэдээллийн хэрэгсэл;

1.3.5. Мэдээллийн самбар, гудамж, талбайн мэдээллийн дэлгэц;

1.3.6. Хэвлэмэл материал (ном, лавлагаа, мэдээллийн эмхтгэл, товхимол, сэтгүүл).

ХОЁР. ХӨДӨЛМӨРТ БЭЛТГЭХ СУРГАЛТ

Монгол Улсын хөгжлийн урт, дунд, богино хугацааны бодлогын баримт бичигт тусгагдсан төсөл, хөтөлбөр, бүтээн байгуулалт, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, ажил олгогчийн шаардлагад нийцсэн ажиллах хүчнийг мэргэжлийн болон суурь ур чадварын сургалтаар дамжуулан бэлтгэх, цалинтай болон хувиараа хөдөлмөр эрхлэх талаарх мэдлэгийг олгох замаар хөдөлмөрийн зах зээлд нэвтрүүлэхэд уг арга хэмжээний зорилго оршино.

Сургалтын агуулга, хөтөлбөрийг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институт батална. Сургалтын хөтөлбөр нь чадавхжуулах болон чадамжид суурилсан хэлбэртэй байна. Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын арга хэмжээ нь дараах төрөлтэй байна. Үүнд:

2.1 Суурь ур чадварын сургалт

¹ Тухайн иргэний албан болон албан бус сургалт, амьдрах орчин, өөрийн туршлага, сонирхлоор сурсан мэргэжлийн ур чадвар, чадамжийг албан ёсоор үнэлж, баталгаажуулах үйл явц юм. Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ, судалгааны институтэд холбон зуучлах үйлчилгээг хэлнэ.

Хөдөлмөрийн харилцаа, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн анхан шатны мэдлэг олгох хүрээнд ажлын байран дахь харилцааны ур чадвар, сэтгэл зүйн сургалт, Анкет бэлтгэх, Ажлын ярилцлагад бэлтгэх, Аж ахуйн нэгж, байгууллагын хүний нөөцийн бодлогод нийцсэн тест, асуулгад бэлтгэх, Ажлын байр, бүтээгдэхүүн үйлчилгээний үйлдвэрлэлтэй танилцуулах арга хэмжээг зохион байгуулна.

2.2 Танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх мэргэжлийн сургалт

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлт, ажил олгогчийн шаардлагад нийцсэн мэргэжлийн ур чадварыг иргэнд богино хугацаанд олгох, давтан сургах, мэргэшүүлэхэд чиглэсэн сургалтын үйл ажиллагааг зохион байгуулна. Сургалтыг танхимын болон үйлдвэрлэл дээрх хэлбэрээр зохион байгуулна.

2.3 Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт

2.3.1 Жижиг зээл, санхүүгийн дэмжлэг олгохоос өмнөх болон олгосны дараах сургалт.

Санхүүгийн дэмжлэгийн арга хэмжээний хүрээнд иргэн, нөхөрлөл, хоршоо, аж ахуйн нэгж, байгууллагад санхүүгийн мэдлэг олгох, төсөл боловсруулах, хэрэгжүүлэх тухай сургалтыг зохион байгуулна.

2.3.2 Мал маллах болон малын ашиг шим боловсруулах сургалт.

Малжуулах арга хэмжээнд хамрагдсан малчин өрхөд мал маллах арга ухааны болон малын ашиг шимийг боловсруулах сургалт, туршлага солилцох зэрэг үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

2.4 Залуучуудын сургалт, зөвлөгөө²

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага нь Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын загвар, стандартын дагуу суралцагч төвтэй, цахим сургалтын хэв шинжийг агуулсан зургаан модуль бүхий³ сургалтыг зохион байгуулна.

2.4. Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээ

Аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан байгууллага, хөдөлмөрийн бирж нь залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих дараах арга хэмжээг холбогдох байгууллагатай хамтран зохион байгуулна:

2.4.1. Ажилгүй болон ажил хайгч залуучуудын хамтын ажиллагааг дэмжих модуль сургалтыг зохион байгуулна.

2.4.2. Ажлын туршлага эзэмшүүлэхэд чиглэгдсэн хөтөлбөрийг ажил олгогчидтой хамтран хэрэгжүүлнэ.

2.4.3. Аж ахуй эхлэн хөтлөх хүсэлтэй иргэд болон залуучуудад зориулан Олон Улсын Хөдөлмөрийн Байгууллагын загвар, стандартын дагуу бэлтгэсэн хөтөлбөрөөр суралцагч төвтэй, цахим сургалтын хэв шинжийг агуулсан зургаан модуль бүхий сургалтыг зохион байгуулна.

² Залуучуудын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих загвар төвүүдэд зохион байгуулна.

³ ОУХБ-ын "In Business" сургалтын модуль

2.5 Эмэгтэйчүүдэд зориулсан богино хугацааны ур чадвар сургалт

2.5.1 Эмэгтэйчүүдийн гэрээс, зайнаас болон цахимаар ажиллах боломжийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр хөдөлмөрийн харилцааны талаарх мэдлэг олгох, мэргэжлийн, суурь болон цахим ур чадварыг богино хугацаанд эзэмшүүлэх сургалтыг зохион байгуулна.

ГУРАВ. САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГ ҮЗҮҮЛЭХ

Ажлын байр бий болгох, хадгалах, бичил болон гарааны бизнесийг эхлүүлэх, эргэлтийн хөрөнгийг нэмэгдүүлэх, үйл ажиллагааг өргөжүүлэх, сэргээхэд чиглэсэн барьцаагүй, хүүгүй санхүүгийн дэмжлэгийг эргэн төлөгдөх болон хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгоход арга хэмжээний зорилго оршино.

3.1 Иргэн, аж ахуй эрхлэгчид олгох санхүүгийн дэмжлэг

3.1.1 Иргэнд олгох санхүүгийн дэмжлэг

Сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн аж ахуй, бичил бизнес үйлдвэрлэл, үйлчилгээ⁴ эрхлэх хүсэлтэй иргэнд⁵, 10.0 хүртэл сая төгрөгийн эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй санхүүгийн дэмжлэгийг 36 хүртэлх сарын хугацаатай олгоно;

3.1.2 Финтекээр богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэг олгох

Санхүүгийн дэмжлэгийг зайнаас, түргэн шуурхай олгохдоо 1.0 хүртэл сая төгрөгийн эргэн төлөх нөхцөлтэй богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийн дэмжлэгийг туршилтын байдлаар финтек технологи (fintech) ашиглан иргэн, аж ахуй эрхлэгчдэд олгоно.

3.2 Малчдыг малжуулах

3.2.1 Малгүй болон цөөн малтай малчин өрхийг малжуулах санхүүгийн дэмжлэг олгох

21 аймаг, нийслэлийн алслагдсан 3 дүүргийн малгүй болон бог малд шилжүүлснээр 200 хүртэлх толгой малтай малчин өрхийг 5.0 сая хүртэлх үнийн дүнтэй тэнцэхүйц мал олгох арга хэмжээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгөөр хамруулна.

3.2.2 Өрхийг гэрээт малчнаар ажиллуулах

Улаанбаатар хот болон аймгийн төвөөс суманд, сумаас суманд шилжин суурьшиж, мал маллах хүсэлтэй өрхийг гэрээт малчнаар ажилд зуучилж, 4.0 сая төгрөгийн үнийн дүнтэй тэнцэхүйц мал олгох арга хэмжээнд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэйгөөр хамруулна;

3.3 Гарааны бизнес эрхлэгч залуучуудад санхүүгийн дэмжлэг олгох

⁴ “Үйлчилгээ” гэдэг нь худалдааны үйл ажиллагаа эрхэлж байгааг хамааруулахгүй.

⁵ Шалгаруулах үйл ажиллагааг нэгдсэн удирдамжаар зохицуулна.

3.3.1 Гарааны бизнесийн санааг баяжуулах, өрсөлдүүлэх, хөгжүүлэх зэрэг арга хэмжээг бизнесийн зөвлөх (ментор)-ийн туслалцаатайгаар зохион байгуулна.

3.3.2 Шинэ технологи, инновац бүхий шинэлэг санал, санаачилга гаргаж, аж ахуй эрхлэх төсөл боловсруулсан шилдэг гарааны бизнес эрхлэгч залуу болон залуучуудын багт 20 хүртэл сая төгрөгийн эргэн төлөгдөх нөхцөлгүйгээр санхүүгийн дэмжлэгийг улсад болон аймаг, дүүрэгт өрсөлдөөний зарчмаар зохион байгуулж, олгоно.

3.4 Ахмад настныг дэмжих санхүүгийн дэмжлэг

Аж ахуй болон өрхийн үйлдвэрлэл эрхлэх хүсэлтэй ахмад настай иргэдэд 5.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 24 сарын хугацаанд эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй олгоно.

3.5 Ажил олгогчийг дэмжих

3.5.1 Ажил олгогчоос ажил олоход хүндрэлтэй иргэнийг авч ажиллуулахтай холбоотой гарсан зардлын тодорхой хэсгийг нөхөн төлөх, тухайн иргэнийг ажлын байранд нь тогтвортой ажиллуулахыг урамшуулах зорилго бүхий ажил олгогчийг дэмжих урамшуулал олгоно.

3.5.2 Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллагад бүртгүүлснээс хойш ажил идэвхтэй хайж байгаа, 6 сараас дээш хугацаагаар ажил олж чадаагүй иргэнийг ажилд авч, 12 сараас доошгүй хугацаагаар байнгын ажлын байраар хангасан ажил олгогчид хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 12 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний урамшууллыг ажлын байны тоогоор тооцож нэг удаа олгоно.

3.5.3 Хөдөлмөрийн насанд хүрээд асрамжийн газраас гарсан болон хорих ангиас суллагдсан (Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.7) иргэнийг үйлдвэрлэл дээрээ дадлагажуулан үндсэн ажилтнаар нэг жилээс доошгүй хугацаагаар үргэлжлүүлэн байнгын ажлын байраар хангаж байгаа ажил олгогчид дадлагын хугацааны сургалтын зардлыг нөхөн олгож, нэг жилийн цалин хөлстэй тэнцэх хэмжээний санхүүгийн дэмжлэгийг бий болгосон байнгын ажлын байраар тооцож, ажил олгогчид нэг удаа олгоно.

3.6 Түрээсийн дэмжлэг үзүүлэх

3.6.1 Аймаг, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага үйлдвэрлэл, үйлчилгээ⁶ний зориулалтаар 6 болон түүнээс дээш сарын хугацаагаар ажлын байр түрээслэн үйл ажиллагаа явуулж байгаа, Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас жижиг зээл, эргэн төлөгдөх санхүүгийн дэмжлэг авсан иргэн, аж ахуйн нэгжид түрээсийн гэрээ, холбогдох баримт бичиг, нөхцөл байдлыг газар дээрх нөхцөл байдлын үнэлгээнд үндэслэн тухайн

⁶ “Үйлчилгээ” гэдэгт худалдааны үйл ажиллагаа эрхэлж байгааг хамааруулахгүй.

жилийн 6 хүртэл сарын хугацааны түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлт⁷ийг төлбөр төлсөн баримтаар нөхөн олгоно.

3.7 Эмэгтэйчүүдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

3.7.1 Аймаг, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага эрх бүхий хүүхэд харах үйлчилгээ үзүүлэгчид хүчин чадал, нөхцөл боломж, хэрэгцээ шаардлагыг нь харгалзан тухайн жилийн 6 хүртэл сарын хугацааны түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлт ийг төлбөрийн дэмжлэг үзүүлнэ.⁸.

3.8 Борлуулалтын дэмжлэг үзүүлэх

3.8.1 Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангаас жижиг зээл, санхүүгийн болон бусад дэмжлэг авсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг борлуулахад дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор улсын хэмжээнд хамгийн өндөр ашиглалт хандалттай 2 хүртэлх хувийн хэвшлийн худалдааны цахим хуудастай хамтарч ажиллана.⁹

3.8.2 Үндэсний бүтээгдэхүүнийг гадаад орнуудад гаргаж, борлуулалт хийдэг байгууллагуудаар дамжуулан хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрүүдэд хамрагдсан иргэдийн үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүнийг гадаад орнуудад борлуулахад зохион байгуулалтын дэмжлэг үзүүлнэ.

ДӨРӨВ. ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ИРГЭДИЙН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг хөдөлмөр эрхлэх, хувиараа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх, тэдгээрийн онцлог хэрэгцээнд нь нийцсэн тусгайлсан ажлын байр бий болгох, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажлын байраар хангах, ажил олгогчийг дэмжихэд чиглэсэн үйлчилгээ, арга хэмжээг (дохионы хэлмэрч, ажлын байрны тохируулга г.м) хэрэгжүүлэх зорилготой.

4.1 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих цогц арга хэмжээ (Job coaching)

4.1.1 Цогц арга хэмжээ¹⁰ нь дараах үе шаттай байна.

- a) Бэлтгэл үе
- b) Төвлөрсөн дэмжлэгийн үе
- c) Дэмжлэгийг аажмаар багасгах үе
- d) Тогтвортой байдлыг дэмжих үе

⁷ Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайдын тушаалаар баталсан “Түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлт үзүүлэх нэг сарын зардлын хэмжээ”-нээс хэтрүүлэхгүй байна.

⁸ Санхүүгийн дэмжлэгийг олгох зохицуулалтыг Нэгдсэн удирдамжид тусгасан.

⁹ Цахим хуудасны хандалтыг холбогдох төрийн байгууллагын хандалтын мэдээлэлд үндэслэнэ.

¹⁰ Ажлын байрны дадлагажуулагчийн тавигдах шаардлага, ажиллах аргачлал, цогц арга хэмжээний зөвшөөрөгдөх зардлын ангилал, түүний жишиг үнэ, дадлагажуулагчийн нэг цагийн ажлын хөлсний үнэлгээ зэргийг нэгдсэн удирдамжаар зохицуулна

4.2 Санхүүгийн дэмжлэг

4.2.1 Иргэнд үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

Бичил үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, өрхийн аж ахуй, хувиараа хөдөлмөр эрхэлж, ажлын байр бий болгох зорилготой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн болон хөгжлийн бэрхшээлтэй гэр бүлийн гишүүнээ гэртээ асарч байгаа (давхар хөдөлмөр эрхэлдэггүй) хүний боловсруулсан төслийг шалгаруулж, барьцаагүй, хүүгүй, 5.0-10.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36 хүртэл сарын хугацаанд 50 хувийг нь эргэн төлөх нөхцөлтэй олгоно.

4.2.2 Төрийн бус байгууллагад үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах чиглэлээр 3-аас доошгүй жил байнгын үйл ажиллагаа явуулдаг төрийн бус байгууллагын боловсруулсан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний онцлог нь нийцсэн тохируулгатай ажлын байр бий болгож, тогтвортой ажиллуулах төслийг сонгон шалгаруулж, нэг ажлын байранд 10 сая хүртэл төгрөгөөр тооцон, барьцаагүй, хүүгүй, 20.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36 хүртэл сарын хугацаанд 50 хувийн эргэн төлөх нөхцөлтэйгээр олгоно;

4.2.3 Аж ахуйн нэгж, байгууллагад үзүүлэх санхүүгийн дэмжлэг

Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үүсгэн байгуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллагын болон нийт ажилтны 50-иас доошгүй хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн ажилладаг аж ахуйн нэгжийн бизнесээ өргөжүүлэх, шинээр тохируулгатай ажлын байр бий болгох тухай, мөн 25 ба түүнээс дээш ажилтантай ажлын байрны төлбөр төлдөг аж ахуйн нэгж байгууллага тохируулгатай ажлын байр бий болгож хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг тогтвортой ажиллуулах тухай боловсруулсан төслийг шалгаруулж, нэг ажлын байранд 10 сая хүртэл төгрөгөөр тооцон, барьцаагүй, хүүгүй, 30.0-50.0 хүртэл сая төгрөгийн санхүүгийн дэмжлэгийг 36 сарын хугацаанд 100 хувь эргэн төлөх нөхцөлтэйгээр олгоно;

4.3 Аж ахуй эрхлэлтийн сургалт (өмнөх ба дараах)

Санхүүгийн дэмжлэг олгох арга хэмжээнд шалгарч, хамрагдсан хүн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад шаардлагатай тохиолдолд аж ахуй эрхлэлтийн сургалтыг зохион байгуулна;

4.4 Борлуулалтын болон ажлын байрны түрээсийн дэмжлэг

4.4.1 Ажлын байрны түрээсийн төлбөрийн хөнгөлөлтөд үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ажлын байр түрээслэн 6 сараас дээш хугацаагаар тасралтгүй үйл ажиллагаа эрхэлсэн хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч хөгжлийн бэрхшээлтэй хүн, мөн нийт ажилтны 50-аас доошгүй хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнтэй аж ахуйн нэгж, байгууллага, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үүсгэн байгуулсан аж ахуйн нэгж, байгууллага, төрийн бус байгууллага, бизнес инкубатор төвийн бойжигчид тухайн жилийн 6 хүртэл сарын хугацаанд түрээсийн төлбөрийн дэмжлэгийг олгоно.

4.4.2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний үйлдвэрлэсэн бараа, бүтээгдэхүүнийг хөдөлмөрийн хуулийн 144.3 дахь заалтыг хэрэгжүүлэх журмын дагуу борлуулах ажлыг Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөгжлийн ерөнхий газар, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, аймаг, нийслэл, дүүргийн хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага зохион байгуулна.

4.5 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд ажлын байр бий болгосон ажил олгогчид үзүүлэх дэмжлэг

4.5.1 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажилд авч, 6 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар хангаж, цалин олгож, нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн ажил олгогч, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хангах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулдаг дотоодын төрийн бус байгууллагад байнгын ажлын байраар хангасан хөгжлийн бэрхшээлтэй ажилтны тоогоор хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 6 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний урамшууллыг нэг удаа олгоно.

4.5.2 25 болон түүнээс дээш тооны ажилтантай ажил олгогч Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт тогтоосон хувиас давсан хэмжээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнийг ажилд авч, 6 сараас доошгүй хугацаагаар ажлын байраар хангасан бол хуулиар тогтоосон хувиас давсан байнгын ажлын байраар хангасан хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний тоогоор урамшууллыг тус бүр нэг удаа олгоно.

4.6 Хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт

4.6.1 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг мэргэжлийн ур чадвар, чадамжийг 1-10 сарын хугацаанд багтаан эрх бүхий мэргэшсэн боломжит тохируулгатай сургалтын орчин бүрдсэн мэргэжлийн сургалтын байгууллагатай гэрээлэн гүйцэтгүүлэх бөгөөд модуль хэлбэртэй, тусгайлсан сургалтын хөтөлбөртэй¹¹, хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтэд нийцсэн байна.

4.6.2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд зориулсан хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалтыг мэргэжлийн чадамж эзэмшүүлэх, үйлдвэрлэл дээрх ажлын байрны зэрэг тухайн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хүсэл сонирхол, мэргэжил ур чадварт нь тохирсон сургалтын төрөл хэлбэрийг сонгон зохион байгуулна. Энэ арга хэмжээний хүрээнд хөтөч дохионы хэлмэрчийг бэлтгэх хараагүй хүмүүсийн орон зайн чиг баримжаа олгох сургалт болон хэрэгцээ шаардлагатай нэмэлт сургалтыг хийж болно.

4.7 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих бусад үйл ажиллагаа

4.7.1 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн байдал, Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 144 дүгээр зүйлийн хэрэгжилтэд зөвлөн туслах үйлчилгээг үзүүлэх;

4.7.2 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлттэй холбоотой судалгаа хийж, эрх зүйн орчин, дүрэм журмыг сайжруулах тухай санал боловсруулах;

¹¹ Сургалтын хөтөлбөрийг ХНХСҮСИ-ээс боловсруулан батална.

- 4.7.3 Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийн сайн жишээг түгээн дэлгэрүүлэх сурталчилгаа, нөлөөллийн ажил хийх;
- 4.7.4 Хөдөлмөр эрхлэх боломжтой хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнд хувийн туслахын үйлчилгээ үзүүлэх арга хэмжээ, хувийн туслах бэлтгэх сургалт зохион байгуулах;

ТАВ.ТҮР АЖЛЫН БАЙРЫГ ДЭМЖИХ

Ногоон хөгжлийн болон нийгмийн сайн сайхны төлөөх ажилд ажилгүй иргэдийн оролцох боломжийг хангах, иргэдийг эх орныхоо байгаль орчныг хамгаалах, нөхөн сэргээх, өөрсдийн амьдарч буй орчны нийтийн эзэмшлийн зам, талбайг сайжруулах замаар ажлын байраар хангаж, ажилгүй, ажил олоход хүндрэлтэй зорилтот бүлгийн иргэдэд түр хугацааны хөдөлмөр эрхлэх боломжийг нэмэгдүүлэх зорилготой.

5.1 Мод тарих¹²

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хэрэгжилтийг хангах, байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагааг дэмжих, иргэдийн идэвх санаачилгыг нэмэгдүүлэх, ажилгүй иргэдийн оролцоог хангах, тэдний орлогыг нэмэгдүүлэх зорилгоор мод тарих, суулгах үйл ажиллагааг зохион байгуулна.

5.2 Нийтийг хамарсан ажил

Байгалийн гамшиг, гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй бусад нөхцөл байдлын улмаас үүссэн хор уршгийг арилгах, нөхөн сэргээх, нийтийн эзэмшлийн гудамж, зам, талбайд бүтээн байгуулалт хийх, сайжруулах, тохижилт хийх, хог хаягдалгүй байлгах, байгаль орчныг хамгаалах, ой цэвэрлэх, голын ай сав, үер усны даланг цэвэрлэх, усны нөөц сан байгуулах, засварлах зэрэг үйл ажиллагааг ажилгүй болон ажилд ороход хүндрэлтэй иргэнийг хамруулна.

5.3 Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ¹³

Ахмад мэргэжилтнүүдийг ажил хөдөлмөрт оролцох оролцоог нэмэгдүүлж, мэдээллийн сан үүсгэн тэдний мэдлэг, ажлын туршлагыг өсвөр хойч, залуу үеийнхэнд өвлүүлэх, зөвлөн туслах үйлчилгээг (сургалт, ментор, дадлагын хэлбэрээр) үзүүлэх болон хувиараа аж ахуй эрхэлж орлогоо нэмэгдүүлэх зорилгоор зохион байгуулна.

ЗУРГАА. ЗАСГИЙН ГАЗАР БОЛОН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОДОРХОЙЛСОН ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Монгол Улсын Засгийн газрын бодлого хөтөлбөртэй уялдсан байдлаар цаг үеийн шинж чанартай тухайн жилд хэрэгжүүлэх арга хэмжээ бөгөөд Хөгжлийн хамтын

¹² “Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хэрэгжилтийг хангахад болон байгаль орчинд ээлтэй үйл ажиллагааг дэмжих арга хэмжээ.

¹³ Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар нь “Ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээнд хамрагдах зөвлөхүүдийн мэдээллийн нэгдсэн сан”-г үүсгэж, хяналт тавьж ажиллана.

ажиллагааны хүрээнд олон улсын байгууллагуудын хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих туршилтын болон дэмжлэг нь хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх цаг үеийн шинж чанартай байна.

6.1 Засгийн газраас болон Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндэсний зөвлөлийн шийдвэрийн дагуу хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэх үйлчилгээ, арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөрийг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд боловсруулах, хэрэгжүүлэх, хяналт тавьж ажиллана.

6.1.1 Залуучуудыг хөдөлмөрт бэлтгэх төслийг хэрэгжүүлэх

6.1.2 Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагын суралцагчдыг ажил олгогчид дагалдуулан суралцуулахад дэмжлэг үзүүлэх

6.1.3 Тогтвортой ажлын байрыг дэмжих

6.1.4 Өмнөх мэдлэг, ур чадварын үнэлгээг зохион байгуулах

6.1.5 Хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн судалгаа, нөлөөллийн ажил зохион байгуулах

6.1.6 Бусад

ДОЛОО. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРЧИМ, УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

7.1 Хөтөлбөрийг удирдлага арга зүйгээр Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам, нэгдсэн зохицуулалтаар Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар, зохион байгуулалтаар холбогдох байгууллагууд хангаж ажиллана.

7.2 Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх нэгдсэн удирдамж болон холбогдох үйл ажиллагааны зардлын жишиг хэмжээг Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд батална. Удирдамжид нэр томьёо, ойлголт тодорхойлолт, үйлчилгээ, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зарчим, дараалал, арга хэмжээний нарийвчилсан зохион байгуулалт, хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ, тайлагналт, хамрагдах иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад тавигдах шалгуур, үзүүлэлтийг тодорхойлж, арга хэмжээний үйл явц, үе шат, үр дүн, оролцогч талуудын эрх, үүрэг, хариуцлага болон бусад шаардлагатай зохицуулалтуудыг тусгасан байна.